

Motion till riksdagen

1988/89:N207

av Per-Ola Eriksson (c)

Norrbottnens järnverk

Regeringen begär i årets budgetproposition – bilaga 14, E 2 – ett bemyndigande från riksdagen för att avveckla Norrbottens Järnverk AB (NJA). Bolaget har, enligt föredragande statsråd, inte längre någon uppgift att fylla och bör därför likvideras.

Regeringens förslag innebär att bolagets tillgångar som består i en fordran på staten av 450 milj. kr och likvida medel av ca. 60 milj. kr skall tillföras statskassan.

Det är ett anmärkningsvärt förslag som regeringen begär riksdagens bemyndigande för. Utöver att den utan föregående information till berörda, t.ex. fackliga organisationer och länsmyndigheter, vill likvidera ett sedan länge verksamt bolag i Norrbotten och beröva länet en betydande kapitaltillgång som istället skulle kunna användas för näringslivsutveckling.

Regeringen visar med sitt förslag hur motsägelsefull och inkonsekvent dess politik är mot det hårdast arbetslöshetsdrabbade länet i vårt land.

Den 1 juli 1988 beslutade riksdagen om regeringens proposition om särskilda regionalpolitiska insatser i Norrbottens län m.m. (prop. 1987/88:86). Åtgärdsförslagen i den propositionen beräknades till ca. 791 milj. kr. Nu föreslår regeringen att ett bolag som verkar i länet skall likvideras och dess tillgångar på ca. 510 milj. kr återföras till statskassan.

Förslaget bör jämföras med den inställning regeringen haft till Saab och Volvo som fått flera miljarder för att uppföra nya bilfabriker i Malmö respektive Uddevalla. I dessa fall har de två företagen tillförts pengar, medan man beträffande NJA väljer en motsatt väg.

Bolagets ränteintäkter på de 450 milj. kr som sedan 1983 utgjort fordran på staten har inte fått stanna kvar i bolaget utan har omvandlats till utdelning på statskassan.

Budgetåret 1987/88 uppgick ränteintäkterna till ca. 46,6 milj. kr. För budgetåret 1988/89 beräknas ränteintäkterna uppgå till ca. 44,3 milj. kr. Även under de föregående åren har ränteintäkterna uppgått till ungefär motsvarande belopp, som sedan omvandlats till utdelning till statskassan. Således har det Norrbottenbaserade NJA under en lång följd av år tillfört statskassan betydande belopp i utdelning.

Visserligen bedriver NJA numera inte någon rörelse sedan järnverksrörelsen 1978 upphörde i samband med bildandet av SSAB, Svenskt Stål AB. Det finns ändå ett starkt länsintresse i Norrbotten att behålla bolaget för att på ett lämpligt sätt aktivera dess tillgångar för utveckling av olika näringsverksamheter. Detta har också mycket klart kommit till uttryck i olika framställ-

ningar till regeringen från länsmyndigheter, fackliga organisationer m.fl.

Så sent som i januari 1988 framfördes i bred politisk enighet inom länsstyrelsens styrelse konkreta förslag hur NJA och dess tillgångar skulle kunna användas för den regionala utvecklingen i Norrbotten.

När nu regeringen föreslår att NJA skall likvideras måste detta tolkas som att regeringen avsiktligt vill undanröja möjligheterna att aktivera bolaget för näringslivsutveckling i Norrbotten. Detta är mycket anmärkningsvärt.

Även om sysselsättningsläget förbättrats som ett resultat av den mycket långa internationella högkonjunkturen kvarstår alltså stora problem i Norrbotten. Det råder långt ifrån balans mellan Norrbotten och andra regioner i landet. Arbetslösheten är fortfarande mycket hög i länet och avfolkningen fortsätter i flera av länets kommuner.

Under 1980-talet har de stora basindustrierna genomgått en omfattande strukturomvandling och rationaliseringar med betydande personalminskningar som följd. Det har bidragit till en stor avfolkning av Norrbotten.

Länets befolkningstal understiger kraftigt den målsättning som en enig riksdag lade fast i 1982 års regionalpolitiska beslut. Då fastställdes att planeringstalet för Norrbotten år 1990 skall vara 267 000 personer. Jämfört med dagens folkmängd skulle det behövas en folkökning med ca. 5 400 personer fram till 1990 för att nå den av riksdagen fastställda målsättningen.

I detta perspektiv framstår det som mycket oklokt att likvidera ett bolag med betydande tillgångar och möjligheter att skapa industriell tillväxt. Norrbotten behöver tillföras företag med starka ekonomiska resurser istället för att berövas tillgångar.

För att förverkliga regionalpolitiska mål och få en långsiktigt positiv utveckling i hela Norrbotten behövs det förnyelse av närings- och regionalpolitiken. Tyngdpunkten i åtgärderna måste också flyttas från central till regional nivå.

Sedan 1978/79 års riksmöte har centern i riksdagsmotioner föreslagit att Norrbotten skall få del av vinsterna från vattenkraften. Genom att använda vinsterna från vattenkraften till produktiva och regionalpolitiskt motiverade investeringar skulle en helt ny ekonomisk situation åstadkommas i Norrbotten. I detta sammanhang skulle NJA med dessa tillgångar kunna fylla en viktig organisatorisk uppgift.

Det finns därutöver flera andra möjligheter att använda den drygt halva miljard kronor som utgör tillgångar i NJA. Den årliga avkastningen på dessa pengar skulle kunna vara ett betydelsefullt tillskott för att främja forskning och utveckling i Norrbotten. Exempelvis kan NJA användas för exploatering av högteknologiska forskningsresultat som uppnås genom Norrbottens forskningsråd.

Andra möjligheter kan vara att använda NJA:s tillgångar som riskkapital för att etablera affärs- och produktidéer inom företag med anknytning till stålindustrin i länet, t.ex. SSAB och Plannja AB.

Många gånger har länsmyndigheterna i Norrbotten fått vända sig till regering och riksdag för att få ekonomiska resurser att utveckla näringslivet. Det har också resulterat i ett flertal olika s.k. Norrbottenspaket såväl under regeringsåren 1976–1982 som under den socialdemokratiska regeringsperio-

den. Därför är det mycket illavarslande att regeringen nu begär riksdagens bemyndigande för att likvidera Norrbottens Järnverk AB.

Mot. 1988/89
N207

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen avslår regeringens begäran om bemyndigande att avveckla Norrbottens Järnverk AB,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om Norrbottens Järnverk AB:s möjligheter till näringslivsutveckling i Norrbotten.

Stockholm den 16 januari 1989

Per-Ola Eriksson (c)

